

TĖVIŠKĖS AIDAI

Nr 6 (2186) 2000 m. vasario mėn. 15 d.

Eina 44-tus metus

Melbourne

PER RYZTINGAS KOVAS Į NEPRIKLAUSOMYBĘ

Teisingai yra sakoma, kad gyvenimas - jūra. Gyvenime, kaip ir toje jūroje vėjai pučia, bangos ūžia, audros siaučia, ir tik retkarčiais dangus prablaivēja, skausi saulutė atsiunčia gaivinančių savo spindulių ir žiaurus vėjai, baisios audros, putojančios bangos nurimsta, nutilsta, ir gyvenimo jūros paviršius vėl panašus į veidrodį, prieš kurį dieną šypsosi saulė, o naktį - mėnulis ir mirgančios žvaigždės.

Skirtumas tik tai, kad jūroje, audrai praėjus, beveik jokių žymių nelieka, tuo tarpu gyvenimo audros palieka neišdildomų raukšlių žmogaus veide, žilų plaukų jo galvoje ir ištišą atsiminimų seriją jo sieloje.

Žmonės teisingai sako, kad niekur negali būti tiek daug įvairių įvairiausių nuotykių, kaip karo laukuose. Kas karo veiksmuose betarpiškai dalyvavo, tas visada pasakys, kad iš tikrųjų taip yra. Tik labai gaila, kad didžiojo karo ir Lietuvos atgimimo karų dalyviai visus savo atsiminimus laikė taip giliai paslėpę savo širdyse, kad mūsų visuomenė apie juos labai mažai nežino. Teisybė, pergyventi, dažnai savo krauju apšlakstyti atsiminimai žmogui yra tiek brangūs, kad jis nenori su jais skirtis, bet man rodosi, kad taip glaudžiai susiję su mūsų nepriklausomybės atgimimo kovų dalyvių atsiminimai ir kitiems yra įdomūs, nes iš jų daug galima sužinoti naujo, bei pasimokyti.

Nesustodamas laikas bėga vis pirmyn ir pirmyn, ir buvusių įvykių atsiminimai dilsta bėgančio laiko bangose, o kai kurie įvykiai bei įvairios smulkmenos jau net visai pamirštos.

Kaip buvo praeity, taip yra dabarty ir taip bus ir ateity, jog tie, kuriuos aplinkybės pašaukia veiksmingai atstovauti savo tautos idealams bei imtis atsakomybės kovai vairuoti, šią lemtingą pareigą atlikę, dar turi ir papildomą įpareigojimą, būtent - pateikti tautai raportą apie atliktą darbą. Tai yra reikalinga tam, kad būtų palengvintas darbas mokslininkui objektyviai užfiksuoti pasiektus rezultatus istorijos puslapiuose, jei jie to verti, ir, antra, kad būtų pateikta priaugančioms kartoms autentiškos medžiagos, suteikiančios patirties tolimesnei kovai už tuos pačius tautos idealus.

Per septynis šimtus metų lietuvių tautai teko grumtis ir atlaikyti teutonų, pietų ir rytų slavų, totorių, švedų ir turkų puolimus. Laimėjimai karo lauke Lietuvą išgarsino ne tik Vakarų Europoje, bet Artimuose ir Tolimuose Rytuose. Deja visos lietuvių kovos ir laimėjimai pačių lietuvių metraštininkų nebuvo surašyti.

Spaudai paruošė Marytė ŠIDLAUSKIENĖ

Mūsų protėvių žygdarbius aprašinėjo svetimtaučiai, kuriems bešališkumas buvo nesuprantama dorybė, todėl išlikę rašytiniai duomenys beveik išimtinai neobjektyvūs ir be tikrosios praeities vaizdo.

Ilgų šimtmečių kovos lietuvių tautą užgrūdino ir išlaikė ją savarankišką su savo kalba ir kultūra. Caristinė Rusija per šimtą su viršum metų neįstengė jos suvirškinti nei politiška, nei kultūriškai. Augančio tautos laisvės troškimo neįstengė nugalėti nei trėmimai į Sibirą, nei mirties bausmės.

Pirmojo pasaulinio karo metu iškilo mažųjų ir pavergtųjų tautų laisvės reikalas ir tautų apsisprendimo principo įgyvendinimas.

Rusijai ir Vokietijai karą pralaimėjus, ir dėl kilusių revoliucijų dar daugiau joms nusilpus, susidarė gal palankios sąlygos ir lietuvių tautai atsteigti savo nepriklausomą valstybę, todėl 1918 metai yra ne tik Lietuvos nepriklausomybės atstatymo paskelbimo, bet ir laisvės kovų pradžios garbingieji metai. Nors jėgos buvo ir nelygios, nes iš trijų pusių puolė priešai, bet mūsų ginkluotosios pajėgos sugebėjo vienus sulaukyti, o kitus visai iš Lietuvos išstumti. Nors amžinoji Lietuvos sostinė Vilnius buvo

prarasta, bet Vasario 16-tos dienos aktas tapo įgyvendintas: Lietuvos valstybė atkurta, pripažinta de jure ir priimta į Tautų Sąjungą (1921.IX.22).

Buvusi Nepriklausomos Lietuvos kariuomenė turėjo daug nuopelnų savo valstybei. Pirmieji Lietuvos kariuomenės pulkai, suformuoti beveik iš vienu savanorių, dvejus metus kovojo su Lietuvos nepriklausomybės priešais rusais, vokiečiais ir lenkais ir apgynė savo tėvynės laisvę ir valstybės nepriklausomybę. 1920 metais lenkams sulaužius jų pačių pasirašytą Suvalkų sutartį, tuometinės Tautų Sąjungos paskirtas taikos delegacijos pirmininkas anglas Hyman labai teisingai buvo pasakęs Lietuvos delegacijos pirmininkui: "Už savo tautos nepriklausomybę jūs turite būti dėkingi ne Ambasadorių Konferencijai ir ne Tautų Sąjungai, bet tik savo narsiai ir ryžtingai kariuomenei".

Tai buvo mūsų didelio pasiryžimo metai. Tada lietuvių tauta, kupina pasišventimo ir pasiaukojimo bendriems visos tautos reikalams, energingai pakilo iš ilgos nelaisvės ir priespaudos, pasiuntė tūkstančius drąsiausių savo sūnų savanorių į kovotojų eiles ginti tik ką paskelbtą Lietuvos valstybės nepriklausomybę. Tai buvo istorinis karo žygis, kuriam

davė pagrindą ir kurį paruošė mūsų tautos seni veikėjai, kultūrininkai ir politikai: Basanavičius, Kudirka, Maironis, Jakštas, Tumas, Valančius, Vileišis, Šliūpas, Grinius, Smetona ir eilė kitų, mūsų poetai ir rašytojai, mokytojai ir liaudies švietėjai, kunigai ir gydytojai, mūsų knygnešiai ir škaplierininkai, mūsų motinėls ir jų "Vargo mokykla", anų laikų lietuviai sukilėliai, kaliniai ir tremtiniai, mūsų aušrininkai, varpininkai ir daug, daug kitų. 1919-1920 m. ginkluotame žygyje dalyvavo visa lietuvių tauta: kariai - savanoriai ir mobilizuotieji, šauliai, partizanai, jaunimas ir senimas, vyrai ir moterys, dvasininkai ir pasauliečiai, politikai ir nepartiniai, turtingieji ir beturčiai, ūkininkai ir miestelėnai, mokiniai, studentai ir profesoriai, darbininkai ir darbdaviai.

Visus buvo palietusi aukos, pasišventimo ir pasiryžimo dvasia, ir Tėvynė buvo išgelbėta, nors ir didelėmis aukomis.

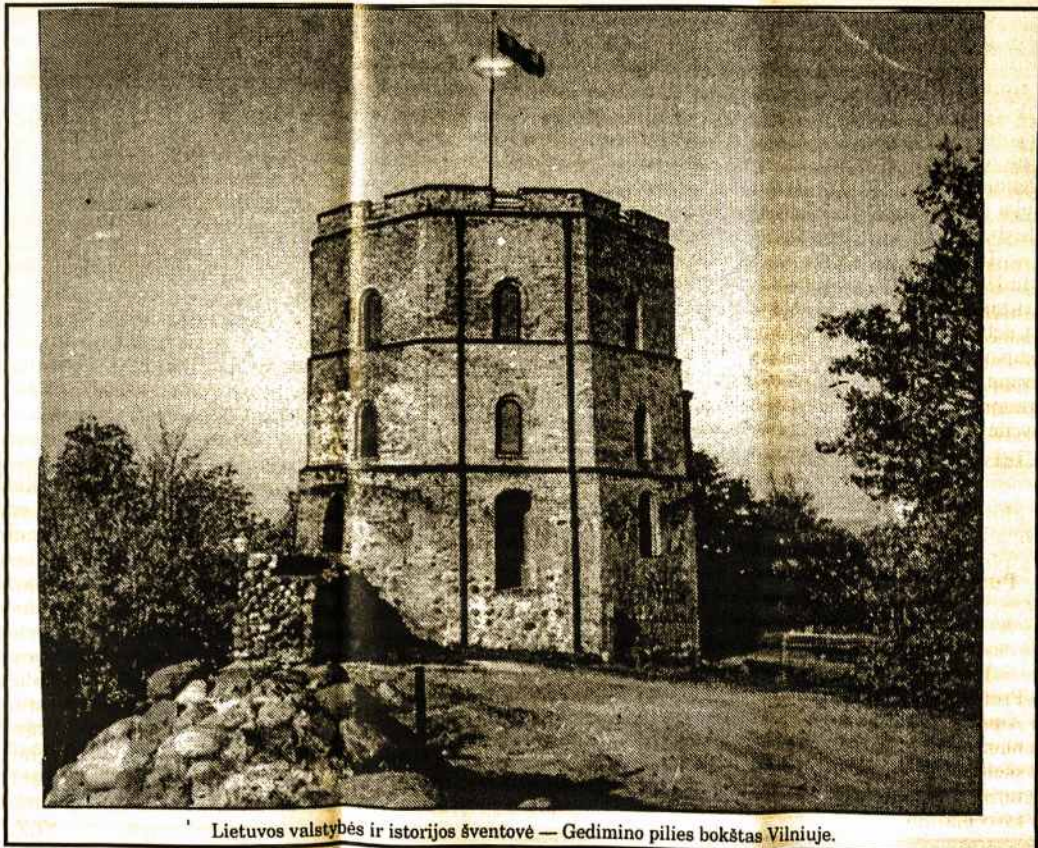
Visi tame žygyje su ginklu rankose dalyvavę kovotojai, ypač kariai savanoriai, drasiai ėjo į kautynių lauką, kovojo, liejo savo kraują, kentėjo žaizdų skausmus, vargo bolševikų ir lenkų nelaisvėje.

Visi tie kovotojai kariavo ne dėl karjeros, ne dėl Vyčio Kryžių, ne dėl asmeninių interesų, ne dėl algos, ne dėl pažadėtų žemės sklypų, oi ne! Jie kariavo už Lietuvą ir už savo tautos laisvę, nors deja, kaip vėliau Lietuvoje, taip dar ir dabar vis atsiranda vienas kitas šaltas, bejausmis tautietis, kuris negali ir nenori to suprasti.

Anos ginkluotos kovos už Lietuvos nepriklausomybę sudarė garbingiausius puslapius Lietuvos istorijoje. Tai buvo aukos dvasios pergalė prieš fizinę jėgą, nors tuometiniai Lietuvos priešai buvo gauseni negu Lietuvos gynėjai, tačiau svarbiausias Lietuvos pergalės vainikas buvo ne ginklų persvara, kurios mes neturėjome, bet mūsų galinga aukos dvasia, kurios trūko tuometiniams mūsų priešams.

Mūsų kovos už Lietuvos nepriklausomybę 1919-1920

(Nukelta į 5-tą psl.)

Lietuvos valstybės ir istorijos šventovė — Gedimino pilies bokštas Vilniuje.

Bjaurus žodynas Lietuvos dienraštyje

Vilniaus universiteto rektorius Rolando Pavilionio straipsnis "Respublikos" dienraštyje. Jame jisai nekultūringais žodžiais juodina išeiviją ir dešiniojos linkmės politikus. Tai skandalingas išpuolis.

Jonas DAUGĖLA

Kai anuo metu Vakarų sąjungininkai išmušė nacių iš Egipto, Anglijos min. pirm. Winston Churchill parlamento rūmuose kalbėjo: "Ši pergalė tai dar nėra karo pabaiga, tai dar nėra net pabaigos pradžia. Bet tai gali būti sėkmingos pradžios pabaiga".

Panašios mintys mums kyla stebint Lietuvoje šiandieninį visuomeninį-politinį gyvenimą ir pasitinkant nepriklausomybės paskelbimo dešimtmečio sukaktį. Visi dar ir po dešimtmečio labai gerai prisimename su koku džiaugsmu pasitikome ano meto Kovo 11 tają. Tada visi tikėjome, kad ta diena pažymi skaudžios praeities pabaigą ir šviesios ateities pradžia. Bet šiandien jau daugelis kasdieninio gyvenimo reiškinių leidžia spėti, kad galbūt jau išgyvename ir tos saulėtos pradžios pabaigą. Per dešimt metų komunistinės nuotaikos ir jų judėjimas ne tik neišnyko, bet ir paskutiniu metu tolydžio didėja bei stiprėja. To komunistinio tvaiko šalininkų knibždėte knibžda. Jų yra pilna seime, vyriausybėje, prezidentūroje ir beveik visose aukštojo mokslo įstaigose.

1947 m. Lietuvos partizanų vadai, susirinkę snieguose paskendusiam bunkeryje, priėmė ir tautai paskelbė Lietuvos laisvės kovos sąjūdžio tarybos deklaraciją. Joje jie labai aiškiai pasisakė už kokią Lietuvą jie kovoja ir auksa savo gyvybes. Šią deklaraciją jie baigė: "Asmenys, bolševikinės ar vokiškos okupacijos metu išdavę Tėvynę, bendradarbiaudami su priešu, savo veiksmais ar įtaka pakenkė tautos išlaisvinimo kovai, susitepę išdavystėmis ar krauju, - yra atsakingi Lietuvos teismui".

V.Landsbergiui tada pavyko mūsų patriotiškai ir idealistiškai nusiteikusius patriotas suburti į Atgimimo sąjūdį. To meto Aukščiausios (atkuriamosios) tarybos rinkimuose šis Sąjūdis laimėjo daugumą. Sąjūdžio pirmininkui V.Landsbergiui teko citi naujai atsikūrusios nepriklausomos valstybės prezidento pareigas.

Tačiau nei jis pats, nei kiti Sąjūdžio veikėjai neprisiminė partizanų deklaracijos. O gal jie jos net nebuvo skaitę. Ir Landsbergis kompartijos veikėjų ne tik neatidavė teismui, bet ir paskyrė juos vadovauti pirmajai vyriausybei. Prunskienei pavedė sudaryti pirmąją vyriausybę

ir jos padėjėju paskyrė tos kompartijos gen. sekr. A. Brazauską. Netrukus tas kompartijos sekretorius užėmė ir prezidento vietą. Atgimimo sąjūdžio idealistai liko nuošalyje ir valstybiniame gyvenime nebeįvykdė ryškesnio vaidmens.

Atgimimo sąjūdžio ideologas M.Laurinkus yra pasakęs: jeigu pačioje nepriklausomo gyvenimo pradžioje būtų buvusi įstatymais uždaryta kompartija, o jos nariai būtų suvaržyti kai kurios pilietinės teisės (bent 5 metams atimta balsavimo teisė), tai šiandien apie tą lietuvišką kompartiją niekas net ir nežinotų. Bet šiandien ji laisvai veikia ir plečia savo veiklą.

Artinasi savivaldybių ir seimo rinkimai, o netrukus bus renkamas ir prezidentas. Darbičiai pajuto dešiniųjų partijų susiskaldymą ir suskato jį išnaudoti. Jie pradėjo labai gyvai ruošti rinkimams ir gyvena viltimi juos visus laimėti arba bent regimai sustiprinti savo įtaką valdžioje. Juos remia socdemai ir įvairaus plauko liberalai. Tik labai gaila, kad jie neskelbia savo politinių programų. Jie tik kritikuoja kitas partijas ir juodina jų veikėjus. Šio pobūdžio rinkiminis įkarštis kasdien didėja ir įgauna vis bjauresnį atspalvį.

Jų "programą" savotiškai išryškina neseniai "Respublikos" dienraštyje paskelbtas R.Pavilionio straipsnis. Netenka abejoti, kad tarptautinės "Williams" b-vės sutartis su Lietuvos vyriausybe gali sukelti daugelį abejonių. Tik ateitis parodys, kiek mums ši sutartis gali būti žalinga ar naudinga. Tačiau savo straipsnyje R.Pavilionis jau dabar mūsų vyriausybės narius ir politikus išvada keikšėmis, prostitutėmis ir savadautojais. O šią sutartį jis vadina "prostitucija magna". Anot jo, tos prostitucijos kūrėjai yra "lobistai ir išeivijos pensininkai, sugužėję į seimą ir prezidentūrą".

Jau seniai lietuviškoje spaudoje bebuvome matę tokį bjaurų žodyną. Mūsų laikais tokį žodyną vartodavo gerokai naminės paėmę pusberniai. Mes juos vadindavome nepraustaburniais. Nejaugi reikės tokį titulą prisegti ir prie Vilniaus un-to gerb. rektorius R.Pavilionio pavardės? Be to, anuo metu mus panašiai koliojo ir pavergėjo leistas "Gimtasis kraštas". R. Pavilionis seka jų pavyzdžiu.

R.Pavilionis ir jo bendrai nekenčia Amerikos, nemėgsta ir užsienio lietuvių. Jis tvirtina, kad į Lietuvos politinį gyvenimą įsijungę Mieželis, Dudėnas, Kazėnas ir Palubinskas siekia Lietuvą padaryti mažyte Amerikos valstijūkste. Žinoma, jam daug geriau patiktų, jei Lietuva ir vėl būtų "didžiulės motinos Rusijos" dalis.

MALDOS UŽ KRAŠTO ATEITĮ

Politikų ir jaunimo maldai Seimo posėdžių salėje vadovavo Vilniaus arkivyskupas metropolitas A.J.Bačkis. J.Staselo nuotr.

Dalia MUSTEIKYTĖ

Politikų pamokos jaunimui

Seimo posėdžių salėje susikibę už rankų maždaug 100 jaunų žmonių kartu su politikais meldėsi už krašto ateitį, linkėjo šviesos ir išminties krašto vadovams. Jų maldai vadovavo Vilniaus arkivyskupas metropolitas Audrys Juozas Bačkis. Seimo nariai, kunigai ir iš užsienio atvykę lektorai skaitė pranešimus apie gyvenimo vertybes, tikėjimą ir pasitikėjimą.

"Pasitikėjimas - tikras deficitas šių dienų pasaulyje", - susitikimo temos reikšmingumą pabrėžė Seimo pirmininkas Vytautas Landsbergis, skaitydamas ilgą, epizodais iš savo patirties paremtą kalbą.

Be jo, patirtimi apie pasitikėjimą dalijosi Seimo nariai Juozas Galdikas, Jonas Šimėnas, Arimantas Raškinis, Algirdas Patackas, Rimantas Dagys, užsienio reikalų ministras Algirdas Saudargas.

Pagalėjo penkių litų

Užsienio reikalų ministras pasakojo istoriją, kaip gatvėje prie jo priėjęs jaunuolis prašė 5 litų. Ministras jų nedavė, nes prašančiuoju nepasitikėjo.

Šiurpu "Respublikoje" skaityti tokį straipsnį. Bet dar skaudžiau, kad šį straipsnį parašė Vilniaus universiteto rektorius. Juk istorinis Vilniaus universitetas visais laikais buvo lietuviškas šaltinis. Lietuvių jame išilkaikė net ir lenkų, bolševikų okupacijos metais. Universitetas visais laikais sugebėjo išleisti žymius mūsų tautinio atgimimo veikėjus. O dabar pragaistingas mintis skleidžia ir tuos lietuvių keikšėmis pravardžiuoja to Universiteto rektorius, kurį išsirenka universiteto senatas.

Yra pagrindo manyti, kad tokiomis R.Pavilionio mintimis yra maitinamas ir visas mūsų akademinis jaunimas. Tad ir nenuostabu, kad universitetą baigę ir daktarų laipsniais apvainikavę mūsų akademikai įsijungia į LDDP gretas ir bendromis jėgomis žudo prieš dešimtmetį paskelbtą mūsų šalies nepriklausomybę bei demokratiją. Belieka tikėti, kad švėsdami nepriklausomo mūsų valstybinio gyvenimo dešimties metų sukaktį, neišgyvensime tos gražios pradžios skausmingos pabaigos. "T.Ž."

Apie tai: ką išgirdo, jaunimas diskutavo darbo grupėse. Pertraukas tarp pranešimų giesmėmis užpildė Šv.Kazimiero bažnyčios jaunimo choras.

Remiasi Jėzaus istorija

Susitikimą surengė Seimo maldos pusryčių grupė, kurios nariai pirmą kiekvieno mėnesio ketvirtadienį iš ryto susirenka Seime ir kalbasi apie dvasinius dalykus. Į tokius susitikimus paprastai ateina 12 arba 13 parlamentarų.

"Maldos pusryčių idėja - ieškoti sprendimo, įsiklausant, ką gi šiuo klausimu mums sakė Jėzus. Nėra pinigų? O ką sakė Jėzus? Sakė: atiduok tai, ką turi, tam, kam labiau reikia", - sakė šios grupės dalyvis Seimo narys J.Šimėnas.

Maldos pusryčių grupės susitikimai, stovyklos vyksta gana dažnai, tačiau jose daugiausia dalyvauja tik politikai.

Pranešimų metu kiek žiovavę, susitikimo dalyviai tikino kitomis akimis pažvelgę į kalbėjusius politikus: jie pasirodė jiems artimi ir giliai tikintys žmonės.

Jaunimą džiugino ne tik šis atradimas, bet ir galimybė pavaikščioti Seimo koridoriais. Jie ilgai fotografavosi Seimo posėdžių salėje, ieškojo mėgstamų parlamentarų stalų. Labiausiai krykštavo į skandalingojo Audriaus Butkevičiaus kėdę atsisėdęs jaunuolis.

"L.r."

Kinija ir Šv. Sostas

Kinijos ir Šventojo Sosto diplomatiniai santykiai nutrūko 1951 metais. Tariamoms Kinijos katalikų grupės pareikalavo komunistinės valdžios nuncių išvartoti. 1951 metų birželio 26 dieną arkivyskupas Riberi buvo uždarytas namų arešte savo rezidencijoje Nankine. Tų pačių metų rugsėjo 4-tą dieną Nankino karinė komisija išakė nuncių galutinai išvartoti iš Kinijos. Ginkluota sargyba traukiniu palydėjo arkivyskupą į Šanghajų, po to į Kantoną. Galop į Hong Kongą. 1952 metais arkivyskupas Riberi nenoromis persikėlė į Taivaną, nors ir čia jo buvimas kėlė įtarimo Pekino valdžiai dar ir po to, kai 1949 metais į Taivaną persikėlė nacionalistinė vyriausybė. 1972 metais Nunciatūra Taivane buvo degraduota iki sekretoriato, į kurį buvo paskirtas reikalų vedėjas. LRTV

TĖVIŠKĖS AIDAI

18 Henry St., Kensington, Vic. 3031. Tel. 9376 7355.

Published by the Australian Lithuanian Catholic Federation

LEIDŽIA AUSTRALIJOS LIETUVIŲ KATALIKŲ FEDERACIJA

Redaktoriai: Edvardas Šidlauskas ir Valentinas Čižauskas.

Prenumeratos kaina metams Australijoje \$45 dol., Europoje ir Amerikoje paprastu ir oro paštu \$120 Aust. dolerių. Atskiras numeris \$1-50. Skelbimai už skilties vieną cm. \$3. Nuolatiniams skelbėjams daroma nuolaida. Už skelbimų ir pasirašytų straipsnių turinį neatsakome. Redakcija korespondencijas trumpina ir taiso savo nuožiūra.

Vasario 16-toji

Rašo dr. Jonas KUNCA, M.D.

Vasario 16 aktas tai svarbiausias atgimstančios Lietuvos dokumentas, pagal kurį atkuriamas mūsų valstybė su sostine Vilniumi ir be jokių raištų su kitomis tautomis ar valstybėmis. Akta pasirašė visi Tarybos nariai. Šiandien mums gal atrodo, kad viskas buvo lengva: nutarė, pasirašė ir jau turime atkurtą valstybę, kurią savanoriai narsiai gynė nuo skaitlingų priešų. Tikrovė buvo kitokia.

Tautinis susipratimas mūsų tautoje pradėjo reikštis tik 19-to šimtmečio pabaigoje, po baudžiavos panaikinimo, kai dalis kaimo žmonių galėjo išsismokslinti. Mat, mūsų bajorija buvo sulenkėjusi, ir prie nepriklausomybės atgavimo neprisidėjo. Basanavičius, Kudirka, vysk. Valančius buvo prakrykusių kaimiečių stūnis. Dėka jų buvo atgaivintas tautinis susipratimas ir paruoštas kelias į pačią nepriklausomybę.

Ano meto vokiečių okupacinė valdžia leido sausukti Vilniaus lietuvių konferenciją, kuri 1917 iš savo tarpo išsirinko Lietuvos Tarybą iš 20 asmenų, kuriems buvo pavesta rūpintis nepriklausomybės atgavimu. Anuo metu užsieniui toks klausimas buvo ne tik neaktualus, bet ir nežinomas. Vokietijos planas buvo kolonizuoti Pabaltijį ar bent padėti sukurti Vokietijai palankių valstybių juostą toje zonoje. Tarybai pavyko susitarti su vokiečiais, kad būtų leidžiama atstatyti nepriklausomą Lietuvą, bet ji privalėtų būti surišta su Vokietija muto, karo, pinigų ir susisiekimo konvencijomis.

Tas susitarimas įvyko 1917. XII.11. Dalis Tarybos narių nebuvo tuo patenkinti ir pasitraukė iš Tarybos. J. Basanavičius tada sukviėtė bendrą posėdį, kuriam jis ir pirmininkavo. Posėdžio gale buvo priimtas ir pasirašytas visiems žinomas Vasario 16 aktas, kurio paskelbimą vokiečiai uždraudė, o pačią Tarybą galvojo suimti, bet to nedarė dėl galimos užsienio reakcijos. Apie Berlyno sutikimą nebuvo jokios kalbos. Taigi Tarybai teko nusileisti ir priimti 1917 m. nutarimo nuostatus. Taryba sudarė trijų asmenų (J. Staugaičio, J. Vileišio ir J. Šaulio) komisiją, kuri buvo įgaliota išgauti iš Reicho valdžios nepriklausomos Lietuvos valstybės pripažinimą. Greit buvo pakeistas komisijos sąstatas, įtraukiant į ją A. Smetoną, J. Šaulį, kun. J. Staugaitį ir J. Šerną. Ši komisija aiškino vokiečių už. r. ministerijai, kad Vasario 16 aktas neprieštarauja 1917 m. nutarimui. Kovo 23 d. kaizeris patvirtino nepriklausomos Lietuvos pripažinimą. Tarybos nariai teisingai galvojo, kad pralaimėjus karą Vokietijai, tarptautinių ryšių su ja klausimas savaime atpuls. Taigi kelias į valstybės atstatymą buvo sunkus ir painus. O Vokietijos pripažinimas buvo tik problemos sprendimo pradžia. Reikėjo organizuoti valstybinį aparatą, ginti šalį nuo bolševikų ir lenkų, siekti kitų valstybių pripažinimo.

Daug vargo ir ginčinosi Taryba dėl geriausio kelio nepriklausomybei atgauti. Įgyvendintas tas aktas buvo tik 1991 m., kai atgavome nepriklausomybę su sostine Vilniumi ir Klaipėdos uostu. Tą atsiekimą privalome įvertinti, išnaudodami progą gyventi laisvėje. Istorijos eiga

padėjo mūsų kraštui išsilaisvinti, 1918 m., po Rusijos revoliucijos ir Vokietijos karo pralaimėjimo, atsirado proga atgauti laisvę. Panašiai įvyko ir 1990 m., kai subyrėjo S. Sąjunga. Du kartus praeitame šimtmeityje istoriniai pakeičiai davė mums progą išsikvoti laisvę. Trečios progos jau gali ir nebūti. Tiesa, 1918 m. pralaimėjusi karą Vokietija ne tik nereikalavo pildyti pasižadėjimų, bet dar paskolino pradžiai 100 milijonų markių, kurių dalį perleidome kaimynam latviams, kurie irgi buvo labai sunkioje padėtyje.

Lietuvos okupantas niekino mūsų valstybės atstatymą ir bendrai visą istoriją, tikėdamas tuo ir teroru užgniaužti lietuvių tautinę sąmonę. Komunistų istorikų buvo žeminama buvę Lietuvos valdovai ir sovietizuota visa istorinė įvykių eiga mūsų valstybėje. Mums aišku dėl ko. Bet kad dabar atsiranda istorijos profesorių, tiesa baigusiu mokslus korespondenciniu keliu, kurie niekina mūsų praeitį ir pačią tautą, tai jau sunku suprasti. Tie istorikai "gudruoliai" surado, kad senovės lietuviai buvo tik plėšikų gauja. O kaip tie plėšikai sugebėjo sukurti suvienytos Lietuvos valstybę ir ją išlaikyti? Kodėl jie gerbė kitų tautų papročius ir religijas užimtose žemėse? Matyt tie plėšikai nebuvo tokie blogi. Pamišta sovietų iškepti istorikai palyginti tuos plėšikus lietuvius su jų kaimynais, kad ir su rusais. Kokia kultūra buvo ten?

Atgavusioje laisvę Lietuvoje randame ir kitokių "išminčių". Vienas iš tokių, buvęs kolchozų pirmininkas, sugalvojo suorganizuoti Stalino, Lenino ir kitų komunistinės diktatūros didvyrių muziejų - šventovę savo miškelyje. Ten bėgtų turistai ir komunizmo garbintojai, gal ir su gėlėmis Juozui Stalinui ir tėvui Leninui. Galėtų jie ten pamedituoti. Mūsų dabartinė valdžia ko gero pritaris šitam "kilniam" sumanymui. O valdžioje turime pačius karščiausius patriotus. Užsienio spauda teisingai šaiposi iš mūsų. Vietoje galvoti, kai padėtis leis, pastatyti panteoną žuvusiems už Lietuvos laisvę, ruošime miško muziejų Stalinam, Leninam, gal ir Berijai.

Pasaulio Lietuvių Bendruomenės atstovas Lietuvai, sukviestiem melburniškiams paaiškino, kad jo manymu, toks muziejus yra reikalingas, nes tie Stalino, Lenino ir kitų komunistų vadų paminklai, esą Lietuvos istorijos dalis. Kitaip tektų išplėsti kai kuriuos istorijos knygu ir enciklopedijų lapus, sako jis... Toks yra kai kurių mūsų veikėjų požiūris į mūsų istoriją!

Vasario 16-tosios proga mums reiktų atbusti ir sutramdyti mūsų Tėvynės ir jos istorijos niekintojus, o taip pat valstybės griovėjus.

Tinkamiausias būdas paminėti istorinį Vasario 16-tos aktą bene būtų sumažinimas nereikalingos biurokratijos ir tvarkos įvedimas joje. Ekonomijos principas yra aiškus: gyventi pagal kišenę, vietoje bristi dar į didesnes skolas. O istorijos peržiūrėjimą ir komunistų vadų paminklų muziejaus klausimą tikrai galima palaidoti.

Laisvės alėjoje Kaune 1999 metų vasarą

Nuotr. Vyt. Maco

Koliziejus apšviečia gyvenimą

Ketvirtadienio, sausio 13-osios vakare, vos sutemus, buvo apšviestas Romos koliziejus ir iluminacija veikė per visą naktį. Taip buvo pažymėtas Bermudų Salų vyriausybės nutarimas krašte panaikinti mirties bausmę ir pratesta gruodžio viduryje Romoje pradėta iniciatyva, pavadinta "Koliziejus apšviečia gyvenimą". Šią iniciatyvą - apšviesti koliziejų, kai kur nors pasaulyje panaikinama ar sustabdoma mirties bausmė Romoje jubiliejiniais metais pasiūlė tarptautinė žmogaus teises ginanti organizacija "Amnesty International", asociacija kovojant už

mirties bausmės panaikinimą "Nickas teneliečia Kaino" ir šv. Egidijaus bendruomenė. Bermudų Salų vyriausybės sprendimas panaikinti mirties bausmę iniciatyvos "Koliziejus apšviečia gyvenimą" sumanytojams tapo proga priminti, kad kai kurios pasaulio šalys, kaip Iranas, Pakistanas, Nigerija, Saudo Arabija, Jemenas o taip pat ir Jungtinės Amerikos Valstijos ir toliau tebetaiko mirties bausmę Jungtinėse Valstijose šioms dienomis turėtų būti įvykdyta mirties bausmė trimis nepilnamečiams.

LRTV

Skurdas ir neveltis Irake

Irako valdžia sutiko vėl įsileisti į savo šalį tarptautinius branduolinių ginklų inspektorius. Tačiau sprendimas nesukėlė didesnio tarptautinės bendruomenės entuziazmo, nes tai labai ribota, vos vienos savaitės misija, nesusijusi su Irako kariniu arsenalu. Antra vertus šitoks gestas rodo, kad Irakas vis dėlto ieško būdų, kaip sumažinti šalies atskirimą nuo pasaulio. Irako izoliacijai labiausiai jaučia ciliniai gyventojai, nes būtent jie daugiausiai nukentėjo nuo jau 9 metus tęsiamo tarptautinio embargo. Irake neseniai lankėsi ir ten šešias savaites praleido Jungtinių Valstijų jėzuitas kunigas Simon Harak. Sugrįžęs į

Jungtines Valstijas kunigas pasakojo katalikų žinių agentūrai, kad tarptautinių sankcijų Irakui užkrauta našta nieko nepasiekė, o tiktai cilinių žmonių skurdą, neveltį ir pyktį. Kun. Harak tris kartus lankėsi Irake pastaraisiais metais. Kelionių tikslas - į Iraką gabenti Čikagos katalikų organizacijos "Balsas Tyruose" siunčiamus medikamentus ir maistą, kurių tiekimas Irakui yra tarptautinių sankcijų uždraustas. Irako žmonės kuo toliau, tuo labiau yra varomi į neveltį, - sakė jėzuitas kunigas, pažymėdamas, kad pastarosios kelionės metu gruodžio pabaigoje jis konstatavo gerokai smukusį gyvenimo lygį ir kur kas labiau paniurusius žmones. Jokių permainų Irake nepastebėjau, - sakė kun. Harakas.

LRTV

Karalių palikuoniai reikalauja kompensacijų

Habsburgų dinastijos palikuonis Lenkijos dominikonų vienuolis iš Lenkijos valstybės pareikalavo 320 milijonų zlotų (maždaug tiek pat litų) kompensacijos už jų šeimos įsteigtos alaus daryklos "Żywiec" pardavimą. Olandijos aludarių koncernas "Heineken" įsigijo "Żywiec" 1991 metais.

1945 metais komunistinė Lenkijos valdžia nacionalizavo buvusių Austrijos ir Vengrijos valdovų šeimai priklausiusią alaus daryklą.

Pasak Habsburgų palikuonio Kazimierz Badenio, besivadinančio tėvu Joachim, taip šeima patyrė didelę neteisybę. Dominikonų vienuolis kartu su ieškiniu paprašė atleisti jį nuo teismo išlaidų

atlyginimo, kadangi vienintelės jo pajamos - 415 zlotų mėnesio renta.

Jei ieškiny bus patenkintas, vienuolyne Krokovoje gyvenantis tėvas Joachimas neketina pinigų pasilikti sau, o žada jais paremti Żyweco apylinkių gyventojus.

Tėvas Joachimas - vienas paskutinio "Żywiec" alaus daryklos šeimininko Karolio Olbrachto palikuonių. Manoma, kad iš viso Habsburgų vaikaičiai gali pareikalauti keturis kartus didesnės kompensacijos.

Vienuolio artimieji prieš keletą savaičių Pietų Lenkijos Bialsko Bialos apylinkės teismui pateikė ieškinį pačiai "Żywiec" bendrovei. Kaip paskutinio alaus daryklos šeimininko vaikaičiai, jie

(Nukelta į 6-tą psl.)

V.Šustauskas sukėlė tarptautinį skandalą

Laisvės sąjungos vadovas V.Šustauskas šįmet grasino fiziškai susidorooti su Vienos pokylio dalyviais. V.Kapočiaus nuotr.

Milda KUIZINAITĖ,
Ligita VALONYTĖ

Vienos pokylio nebus

Austrijos ambasadorius Lietuvoje Florianas Haugas atšaukė sostinės Rotušėje turėjusį įvykti Vienos pokylį.

„Grasinimai įžeidinėti pokylio svečius, susidorooti su jais, įsiveržti į Rotušę atbaidė didesnę dalį norinčiųjų dalyvauti renginyje ir aukoti Ukmergės neįgalių vaikų internatinei mokyklai“, - likus šiek tiek daugiau nei parai iki jo organizuojamo labdaringo vakaro pareiškė ambasadorius F.Haugas.

Grasino vakaro svečiams

Austrijos ambasadorių apsisprendėti priverė Lietuvos laisvės sąjungos pirmininko Vytauto Šustausko grasinimai. Viename šalies dienraščių šis nuolatiniais skandalais garsėjantis Kauno politikas pareiškė, kad šįmet Vieno pokylio dalyviams bus kaip filme „Tadas Blinda“ - numausime kelnes ir įkėsime.

„Pernai savo „Ubagų baliumi“ pasiekėme tiek, kad šįmet visi Lietuvos valdžios pirmieji numeriai į Vienos pokylį jau bijo eiti, nes žino, kad jei įžengsime į rotušę, padarysime gėdą“, - grasino V.Šustauskas.

Atšaukė Vienos orkestrą

Vienos pokylio Vilniuje iniciatorius ir garbės komiteto prezidentas F.Haugas apie atšauktą pokylį informavo jo dalyvius ir atsiprašė jų dėl to, jog jis klydo manydamas, kad ši idėja, kurios reikalingumu jis vis dar tiki, bus visiems suprantama.

Vienos pokylyje rengėsi dalyvauti 50 porų. Į Vilniuje

rengiamą Vienos pokylį turėjo atskristi orkestras iš Vienos. Tačiau juos pokylio organizatoriai suspėjo laiku atšaukti. Muzikantams buvo atsakyta jiems jau atvykus į Vienos oro uostą.

Tradicija - iš Austrijos

Vienos pokylis - tai šokių vakaras, kurio pagrindinis tikslas - labdara.

Visoje Austrijoje labdaros pokyliai prasideda po Trijų karalių ir tęsiasi iki Užgavėnių. Labdarai jie surenka milijonus šilingų.

Kodėl šis pokylis pykdo žmones?

„Galbūt žmones pykdo skambūs žodžiai „Vienos“ ir „pokylis“, - samprotavo jo organizacinio komiteto pirmininkė R.Jakubenaite.

Rengėjų stebina, kodėl Vienos pokylis, o ne gražiausių užpakalių ir didžiausių krūtinėlių, šlapių marškinėlių konkursai sulaukia piketuotojų dėmesio, nors šie renginiai yra naudingi tik pramogų verslui.

Skaitytojų nuomonė

„Lietuvos rytas“ internete surengė tradicinę savaitės apklausą. Buvo klausama, ar žmonės pritaria veiksams prieš Vieno pokylį.

Dauguma atsakiusių nepritarė V.Šustausko veiksams (79,46 proc.) ir tik 20,35 proc. buvo prieš pokylį.

Ko pasiekė V.Šustausko kampanija? Kaip sakė „Lietuvos rytui“ pokylio rengėjai, jie laimėjo tik tiek, kad už bilietus į Vienos pokylį surinkti ir paaukoti pinigai jau nepasieks Ukmergės specialiosios internatinės mokyklos, kurioje - 100 neįgalių vaikų.

„L.r.“

Dr. Algirdo Statkevičiaus šešioliktoji knyga

Neseniai gavau dr. Algirdo Statkevičiaus knygą *Blogio Triumfas*, Mes ir Ateities Vizija. Turiu paminėti, kad tai yra 16-ji knyga to nepaprasto kovotojo už Lietuvos laisvę, kur iškelia nežmoniškomą sovietų okupacijos ir tuo pačiu lyg ir parodo pasauliui kaip reiktų siekti aukščiausią vertę turinčio bendražmoniško idealo. Bet tas siekis nebuvo ir nėra įgyvendintas per sovietų okupaciją ir dabar. Jo vietoje pasirinkta „pagrindinis satanizmo principas - blogis...“ Kad nebūtų tik jo paties pasisakymai, daktaras pasiūkia liūdininkais senovės laikų ir dabartinio amžiaus filosofus. Reikia stebėtis to žmogaus nepaprastu „protiniu sandėliu“ ir

atkaklumu pateisinti tos knygos tikslą, kur jau vien tik pavadinimas pasako, ko jis nori atsiekti. Skaitytojas gali nujauti, kad autorius nori pralaužti šių laikų Lietuvos žmonių lyg ir nevilgtį, ir kaip tas graikų filosofas Diogenes Sinope su žibintu dienos metu „ieško žmogaus“, kad mūsų tauta rastų „žmogų“.

Toje knygoje irgi rasite gan įdomių pasisakymų iš ne taip senos praeities, kas liečia mažumas, kurios dabar sukelia daug nepateisinamų priekaištų mūsų tautai. Daktaras nepagaili žodžio ir dabartinės Valdžios atstovams. Yra neįmanoma padaryti santrauką 431 psl. knygos, bet gal geriausiai pats dr. Algirdas

Proletkultas tebėra Lietuvos rykštė

Rimvydas VALATKA

Kokioje galvoje galėjo kilti mintis boikotuoti labdarai skirtą Vienos pokylį? Nebent galutinai pragertose smegenyse.

Nerasi pasaulyje šalies, kurioje organizuota žmonių grupė grasintų susidoroti su žmonėmis, laisva valia renkančiais pinigus neįgaliems vaikams. Nebent išskyrus V.Lenino Rusiją, Mao Cze Dungo Kiniją, ajatolų valdomą Iraną, Šiaurės Korėją ir Lietuvą.

Vienos pokylio boikotas - proletariato kultūros (proletkulto) pavyzdys. Kas yra proletkultas?

Ikonų ir knygų deginimas, knygų areštai. Bažnyčių sprogdinimas. Senų paminklų griovimas. Rašytojų „auklėjimas“ partiniuose susirinkimuose ir Gulage.

Tai Pavloko Morozovo kultūra, skelbianti, jog sūnus, įskundęs tėvą, yra didvyris. Cenzūra. Kova su džiazu. Milicijos akcijos prieš jaunimą, vilkintį siauras kelnes. Prievartinis moksleivių kirpimas.

Neapykanta sionizmui, revizionizmui, idealizmui. Tiražuoti V.Lenino paminklai, pionierių skanduotės, šlovinančios kruvinus komunizmo darbus.

Šalia dabar galima įrašyti ir Vienos valsų vakaro boikotą.

Ar reikia taip rimtai vertinti šią latrų akciją? Juk laisvoje šalyje žmogus turi teisę reikšti savo nuomonę. Išties šie proletkultininkai, skirtingai nuo diktatūrinių valstybių bendražygių, veikusių valdžios nurodymu, naudojami demokratijos laisvėms.

Tačiau liberali demokratija remiasi principu, jog asmeninės laisvės siekis negali apriboti kitų žmonių laisvės. Neįvykęs Vienos pokylis, be paramos likę 127 likimo nuskriausti vaikai - ženklas, kad šustauskininkų laisvė rengti piketą pažeidė kitų žmonių laisvę padėti vaikams.

Proletkulto recidyvai nėra tokie nekalti, kaip gali atrodyti.

Ūkio transformacijos metu nemaža dalis visuomenės neteko įprastų orientyrų. Smukdami žemyn šie žmonės blaškosi. Regis, krinka ir jų gėrio samprata.

Prieš dešimtmetį mokę savo kaimynus ir gimines, kaip reikia gyventi, šiandien jie jau patys mokomi - lankstesnių, jaunesnių, gabesnių ir labiau išsilavinusių žmonių, rinkos sąlygomis labiau pageidaujamy, nei buvę sovietinio rojaus gamybos lyderiai.

Tai nėra patys neturtingiausi žmonės. Vargu ar teisinga būtų juos

užbaigs tos knygos lapus iš savo poezijos rinkinio *Balsas iš laisvės kapo*. Priesaika Lietuvai.

*„Aš pyniau iš vargo Tau laimės vainiką
O širdį vis draskė besieliai grobikai...
Gyvensiu, aukosiuos dėl Tavęs vienos-
Dėl Tavęs, dėl Tavęs, šalie Lietuvos!
(Cuna, 1956 m.)*

V.L. Mačys
Australia

P.S. Dr. A. Statkevičius yra Tarptautinių Filosofų narys.

vadinti liumpenu. Jie priklausė vidurinei klasei, tačiau iš jos iškrito. Visam laikui. Jie pikti. Jie nori surasti šio reiškio kaltininką, tačiau nenori pripažinti, kad likimą kaltinti beprasmiška.

V.Šustauskas ir į jį panašūs pasirengę pateikti tą neegistuojantį paprastą atsakymą. Jei nei veikėjai, „žinantys“ paprastus atsakymus, šių žmonių nusivylimas nebūtų toks pavojingas.

Paprasti apsuksčių vadų atsakymai, jog dėl žmonių skurdo kalta ponauja, valdžia, vagys, leidžia šią į destrukciją linkusią jėgą panaudoti kam tik nori. Didžioji dalis į Vilnių atvežtų piketuotojų net nežinojo, jog jie buvo panaudoti, kad sutrukdytų Ukmergės neįgalių vaikų internatui gauti lėšų bendrabučio remontui.

Mobilizuoti šią visuomenės gelmėse tūnančią jėgą padeda politikų ir įstatymų sargų baimė taikyti įstatymą ten, kur jis pažeidžiamas.

V.Šustausko organizuojamam Vienos pokylio boikotui šįmet tyliai pritarė visi valstybės vadovai, kurie, skirtingai nei pernai, šįmet į jį pabūgo eiti. Vilniaus merija leido surengti piketą priešais pat Vienos pokylį, nors žinojo, kad tai gali sužlugdyti labdarinę renginį.

Tikram liberalui būtų oktu tenkinti gatvės politikų aistras. Tačiau Vilniui vadovauja liberalas, vardan išlikimo valdžioje persikrikštijęs iš konservatorių.

Gatvės politikų, valstybės vadovų ir teisėsaugos, nuolaidžiausios gatvės rėksniui, pastangomis, labdaringi Vienos pokyliai neprigijo. Tai ne pasaulio pabaiga.

Tačiau ar nekyla klausimas, kodėl tikrų, o ne tariamų vargšų valgykloms stinga lėšų? Kodėl krepšinio ir futbolo klubai sezono vidury lieka be rėmėjų?

Taip yra ir todėl, kad viena visuomenės dalis linkusi spjautyti į labdario veidą, o kita dalis, tai matydama, kikeną į saują. Naujas mutantas - vargšas su milijonieriams būdingu pasipūtimu.

Gal ir ne taip blogai tiems vargšams, jei jie randa pinigų autobusams į Vilnių tik tam, kad užsipultų žmones, aukojančius neįgaliems vaikams?

Pusę amžiaus prie sovietų labdaros nebuvo. Galima ir toliau be jos apsieiti. Tiesiog bus daugiau skausmo, ašarų, nepriteklių. Tačiau tokiu atveju neįdinkime šios šalies krikščioniška.

Proletkulto neapykantos maldos čia vis dar skamba maloniau nei „Tėve mūsų“. Jei vestuvės, kuriose Jėzus vandenį pavertė vynu, būtų vykusios ne Galilėjos Kanoje, o Lietuvos Kaune, ar nebūtų „ubagų“ žygio dalyviai parcikalavę paversti šį vyną rūgštimi?

Vienos pokylio nebus. Į ką dabar nukreips savo kumščius „vargšai“? Į žmogų, turintį automobilį, kompiuterį ar tik naują paltą? Kur gali atsidurti šalis, nepajėgianti gaivalui užnerti įstatymų apynasrio? „L.r.“

PASIZYMĖJO MŪSŲ ABITURIENTAI

Praeitų metų gale Melburne lietuvių kalbą baigė keturi abiturientai: Elena Lomonosovaitė, Timuras Mardijants, Audrius Skeivys, Ginta Statkutė. Visi jie baigė su labai aukštais pažymiais. Džiugu, kad Timuras su Audriumi netgi pateko į visos valstijos pačių geriausiai svetimą kalbą baigusiuju skaičių. Jiedu su mokytoja ir šeimos bus kviečiami dalyvauti oficialame geriausiai baigusiuju abiturientų pagerbime, kuris vyks Melburno universiteto Wilson salėje kovo 23 d.

Tuo tarpu lietuvių kalbos kursai vasario 5 d. pradėjo naujus mokslo metus. Kaip įprasta, tenka ieškoti naujų mokinių, kad abidvi esamos klasės galėtų toliau veikti. Tad tie, kurie domisi mokytis lietuvių kalbos arba joje pasitobulinti, kviečiami kuo greičiau įsiregistruoti.

Lankyti gali visi - pradantieji, pažengusieji, suaugę. Pamokos vyksta šeštadieniais nuo 9.00 val. ryto iki 12.20 po pietų, Victorian School of Languages, Princes Hill College patalpose, Arnold Street North Carlton. Galima kreiptis telefonu (03) 9416-0641, arba tiesiog prisistatyti šeštadieniais, pamokų metu.

Nuotraukoje Melburno lietuvių kalbos 1999 metų abiejų klasių mokiniai. Iš kairės: Nindra Skeivytė, Alanta Skeivytė, Mia Robinsonaitė, Elena Lomonosovaitė, Ginta Statkutė, Audrius Skeivys, Jieva Ariene (mokytoja), Timuras Mardijants, Kimutė Robinsonaitė. Priekyje: Rimas Statkus, Justinas Rutkauskas. Trūksta: Povilo Birštono, Gražinos ir Ramintos Kymantaičių. J.A.

NAUJOS KNYGOS

The Black Book of Communism: Crimes, Terror, Repression buvo išleista Paryžiuje 1997 m. Metais vėliau pasirodė jos vertimas ispanų kalboje, o dabar Harvard universitetas išleido vertimą anglų kalboje.

Veikalo autorius yra Stephane Courtois ir dar 5 istorikai, 858 puslapiai. Kaina anglų kalbos vertimo - 37,50 svarų.

Veikalas nagrinėja komunistų nusikaltimus, terorą ir spaudimą S.Sąjungos ir visur kitur, kur buvo marksistinės diktatūros ar partizanų kovos. Veikale tvirtinama, kad S.Sąjungoj buvo 20 milijonų aukų, Rytų Europoj 1 milijonas, Kinijoje 65 milijonai, Vietname 1 milijonas, Kambodėje ir Korėjoje po 2 milijonus

ir t.t. Visur komunizmas sunaikino 100 milijonų žmonių.

Courtois tam veikalas klausia, kodėl 100 milijonų komunizmo aukų atkreipia taip mažai dėmesio ir pasipiktinimo Vakarų akademikų ir publikos tarpe, kai tuo tarpu iškeliamos nacizmo aukos, kurių buvo (įskaitant karius) 4 kartus mažiau. Courtois duoda 3 priežastis: 1) simpatijos revoliucijai, 2) S.Sąjungos prisidėjimas prie nacizmo nugalėjimo, 3) nuolatinė antifasistinė ir žydų holokausto kampanija.

Ši knyga vertinga ne tik ieškantiems istorinių faktų, bet ir tiems, kurie domisi nesena istorine įvykių raida bei tyla apie Maskvos nusikaltimus.

Dr. J. Kunca

PER RYŽTINGAS KOVAS Į NEPRIKLAUSOMYBĘ

(Atkelta iš 1-mo psl.)

metais sudarė ne vienintelį pavyzdį lietuvių aukos dvasiai. Lietuvių aukos dvasia buvo stipriai pasireiškusi ir 1923 metais per lietuvių sukilimą Klaipėdos krašte ir per to krašto prijungimą prie Lietuvos valstybės.

Kovos bei aukos dvasia buvo labai suklestėjusi lietuvių tarpe ir 1938, 1939 ir 1940 metais per Lenkijos, Vokietijos ir Sovietų Sąjungos ultimatumus Lietuvai. Tik labai nepalanki Lietuvai tuometinė tarptautinė politinė padėtis neleido mums ginkluotai pasipriešinti tiems ultimatumams, nes tuometinėse sąlygose toks beviltiškas pasipriešinimas būtų iššaukęs dar didesnę ir žiauresnę katastrofą ne tik Lietuvos valstybei, bet ir visos lietuvių tautos ateities likimui. Dar stipriau aukos dvasia buvo pakilusi 1941 metais per lietuvių sukilimą prieš bėgančius nuo vokiečių rusus. Ta pati aukos dvasia buvo

pasireiškusi ir vokiečių okupacijos metais, boikotuojant vokiečių mėginimus suformuoti lietuvių SS legioną ir sumobilizuoti lietuvius į vokiečių kariuomenę ir išvežti juos darbams į Vokietiją. Ypač buvo pakilusi aukos dvasia 1943 metais, pašaukus lietuvius vyrus į Vietinę rinktinę ir po to netrukus žiauriai ją likviduojant. Neturime užmiršti aukos dvasios ir vėlesnių lietuvių partizanų žiauriuose kovose su rusais.

Lietuviai pralaimėjo, tačiau ne dėl savo kaltės, bet dėl stiprių ir žiaurių Lietuvos kaimynų agresijos prieš nekaltą, mažą ir silpną Lietuvą. Mes buvome dviejų didžiųjų valstybių didžiosios agresijos auka. Bet laisvės troškimas lietuvių širdyse tuo neužsibaigė, Lietuva per kančias ir pasišventimą vėl prisikėlė kaip kad 1918 metais, taip pat ir 1990 metais. O, mūsų visų lietuvių meilė ir ryžtingumas jai! Tegul dega mūsų širdyse.

Vardan tos, Lietuvos, vienybė težydi!

DAR VIENAS MOKSLO ĮNAŠAS

Algimantas P. TAŠKŪNAS

Lietuviai atvykėliai Australijai davė daugiau, negu iš šio krašto paėmė. Tikrai, turėtumėm kuo pasigirti - bet kur yra įrodymai? Gaila, kad ligšiol vis neprisirengėme šių svarbių faktų surašyti. O laikas bėga mūsų nenaudai.

Štai, vėl pasirodė svarbus mokslo veikalas anglų kalba, *Lichens of rainforest in Tasmania and south-eastern Australia* (Drėgnų miškų kerpės Tasmanijoje ir pietryčių Australijoje). Šią 212 puslapių knygą parašė lietuvis botanikas Gintaras Kantvilas, su S.Jean Jarman; išleido The Australian Biological Resources Study Canberroje. Tai pirmas išsamus mokslo darbas apie Tasmanijos kerpes. Jame sutelktos žinios žymiai pravers ir kitiems mokslininkams, tyrinėjantiems panašias geografines sritis Pietų Amerikoje bei kitur.

Skaitytojas pradžioje supažindinamas bendrai su kerpėmis, kurių pasaulyje yra virš 13500 rūšių. Autoriai pastebi, kad kerpės neša visokiariopą naudą. Iš kerpių yra gaminami dažai škotaiškams sijonėliams, prancūziški kvėpalai, o tolimoje šiaurėje kerpėmis minta elniai. Medicijoje iš kerpių daromi antibiotikai ir įvairūs kiti vaistai. Šių laikų gamtosaugoje kerpės padeda matuoti oro taršą ir radioaktyvumą.

Knygos didžiausia dalis, jos branduolys, yra smulkus Tasmanijos miškų kerpių aprašymas. Autoriai paaiškina, kaip atpažinti "drėgną mišką" (rainforest), kaip toki miškai skiriasi tarpusavyje, kurios kerpių šeimos daugiausiai randasi Tasmanijos miškuose ir kodėl jos ten auga. Toliau seka pavienis kiekvienos kerpių rūšies aprašymas - iš viso 127 kerpių rūšių, užimančių 122 knygos puslapių. Kiekviena rūšis yra iliustruota nepaprasto grožio spalvuotomis nuotraukomis. Jos tokios gyvos, kad, rodos ir botanikos nestudijavęs, jas visas miške atpažintum.

Likusiose knygos skyriuose randame kerpių klasifikaciją ir *macrolichen species* raktą Tasmanijos drėgniems miškams. Pastarajame sąraše yra 209 kerpių rūšys. **Viena iš jų yra pavadinta Gintaro Kantvilo garbei Menegazzia Kantvilasii.**

Lichens of rainforest... yra puošnus ir aukštos kokybės leidinys. Daug nuotraukų specialiai knygai padarė B.A. Fuhrer, talkininkaujant abiem autoriams. Girdėjau, kad spaustuvininkai nemažai vargo, kol pritaikė spalvas; bet knyga išėjo labai graži, tikrai be priekaišto.

Gintaro Kantvilo et.al. knyga įdomi dar tuo, kad ją lengva bei įdomu skaityti visiems: ir žinovui, ir ciliniam žmogui. Paprastą gamtos mylėtoją Kantvilas supažindina su naujais, nepažįstamais augalais ir bendrai su kerpių pasauliu. Tuo tarpu šios srities specialistui Kantvilo veikalas yra nepamainoma Tasmanijos kerpių enciklopedija, neišsamią tikslų žinių šaltinis.

Knygos įžangoje David Galloway, tarptautinės kerpių studijų draugijos pirmininkas, taikliai paprašė: "Gintaro kerpių studijos Tasmanijos drėgnuose miškuose yra pavyzdys visiems drėgnų miškų kerpių darbams Pietiniame žemės

pusrutulyje ateityje".

Antrosios kartos mokslininkas

Gintaras Kantvilas yra jaunesnės kartos lietuvis. Jis yra Ninos ir a.a. Aleksandro Kantvilų sūnus, gimęs 1956 metais Hobarte. Gintaras baigė St. Virgil's gimnaziją (college) ir Tasmanijos universitetą B.Sc. Honours ir Ph.D. (daktaro) laipsniais. Jau nuo pat vaikystės Gintaras dalyvavo lietuvių bendruomenės veikloje ir "Perkūno" lietuvių sporto klube. Jis laisvai kalba lietuviškai.

Viršminėta knyga apvainikavo Gintaro Kantvilo mokslinius darbus, kuris apėmė pastaruosius 20 metų. Tačiau Gintaras - tur būt, iš kuklumo - knygoje nepabrėžia savo pilno asmenišką įnašą. Tik atydziau perskaičius kiekvieną puslapį, paaiškėja, kiek naujų kerpių rūšių atrado pats Gintaras. Knygos gale, bibliografijoje, yra sąrašas jo dešimties mokslinių straipsnių. Bet ir čia tik dalis, tik ištrauka iš Gintaro platesnių mokslinių darbų, pasklidusių po Australiją ir visą pasaulį.

Gintaras dabar yra Tasmanijos herbariumo viršininkas. Šitose pareigose jis yra atsakingas už visą augmeniją, ne vien tik kerpes. Herbariume Gintaras irgi jau spėjo daug atsiekti. Čia jis išvystė ryšius su kitomis mokslo įstaigomis Anglijoje, Austrijoje, Skotijoje, Čekijoje, Vokietijoje ir t.t. Taip bendromis jėgomis atsiekti mokslininkai darbai ir išsami bibliografija yra skelbiami kasmet herbarijaus metraštyje, *Tasmanian Herbarium Annual Review of Activities*, 1998/99.

Šiandien Gintaras yra plačiai žinomas tarptautinėje plotmėje kaip botanikas, ypač kaip kerpių žinovas.

Visuose didesniuose Australijos miestuose Gintaro Kantvilo et.al. knyga platinis valdiški knygynai (Australian Government Bookshops), botanikos sodų parduotuvės (Botanical Garden bookshops) ir Hobarto herbariumas (Hobart Herbarium). Kaina 39-95 dol. Knyga bus taip pat gaunama pas leidėją, The Australian Biological Resources Study, GPO Box 787, Canberra ACT 2601.

*****

KANTVILAS, G. and S.J. Jarman (1999), *Lichens of rainforest in Tasmania and south-eastern Australia, Flora of Australia Supplementary Series, No. 9*. Canberra, ACT: The Australian Biological Resources Study, GPO Box 787. 212 pp. - ISBN 0 642 5602 (pbl), ISSN 1323 2169 (series).

Ivairios Žinios

Britų ir lenkų mokslininkai pagaliau įrodė tai, ką įtarė Charles Darwin ir tvirtino Holivudo režisieriai - merginos atitenka aukštiesiems vyrams. Mokslininkų tyrimas parodė, jog aukšti vyrai yra seksualiai patrauklesni ir dėl to paprastai turi daugiau vaikų.

"Jie dažniau veda ir, nepriklausomai nuo to, ar yra vedę, turi daugiau palikuonių", - sakė mokslininkas.

Lenkų mokslų akademija Vroclave ištyrė daugiau nei 4,4 tūkst. lenkų vyrų medicininius įrašus. Tiriamųjų amžius - 25-60 metų.

Nustatyta, jog bevaikiai vyrai visose amžiaus grupėse buvo maždaug 3 cm žemesni nei tie vyrai, kurie turėjo bent vieną vaiką. Be to, viengungiai yra žemesni už vedusius vyrus.

Vienintelė išimtis - šešiasdešimtmečiai. Mat jie yra gimę ketvirtąjį dešimtmetį ir jų vedybiniam pasirinkimui turėjo įtakos Antrasis pasaulinis karas. Po karo vienišų vyrų buvo labai mažai.

*****

Vokietijos mieste Freiburge įvyko neįprasta sutuoktvių ceremonija. Čia žiedus sumainė 86 metų amžiaus senukas ir 67 metais jaunesnė devyniolikmetė jo sužadėtinė.

86 metų "jaunikis" žurnalistas pasakė, jog amžiaus skirtumas tarp jo ir žmonos neturi jokios reikšmės jų meilėi. "Jaunavedžiai" susipažino atostogaudami Honkonge.

*****

Nedidelis kaimelis, įsikūręs prie Rytų Saseko grafystės sienos, atsiskyrė nuo Didžiosios Britanijos ir paskelbė nepriklausomybę.

Rytų Grindstedo kaimas nuo šiol vadinsis Ašersto miškų nacionalinės valstijos liaudies respublika, arba PRAWNS (krevetės).

Visiems naujosios valstybės lankytojams prirėks vizų, kurias turės parodyti prie keturių kaimo "pasienio punktų". Beje, kaimo gyventojai jau įkūrė ministerijas.

Psichinės sveikatos ministerija veikia kaimo užėjoje. Kaimo bendruomenės lyderis - karalius Krevetė (King Prawn) teigia, jog šis linksmas tūkstantmečio sumanymas turi ir rimtąją pusę.

"Bandome atgauti nepriklausomybę. Kartais atrodo, kad grafystės taryba yra labai labai toli, ir jos nariai niekada iki šiol mūsų neaplankė", - teigė "karalius".

*****

Perėjimas niekada nelyginti drabužių juos apsilvilkus trečiądienį buvo išrinktas geriausiu trečiajame kasmetiniame Jungtinių Amerikos Valstijų keičiausių perspėjimų konkurse.

Konkursą remia Mičigano valstijos bylų priežiūros komisija. Minėtąjį perspėjimą ant savo lygintuvo aptiko Bonnie Hay iš Teksaso.

Už pastabumą moteriai atiteko 500 JAV dolerių ir knyga "Sveiko proto mirtis: kaip įstatymai smaigia Ameriką" ("The Death of Common Sense: How Law Is Suffocating America"), kurią parašė advokatas Philipas K.Howardas.

Antroji vieta keičiausių perspėjimų konkurse paskirta vyrui iš Mičigano.

Vyriškis ant savo 33 cm skersmens karučio padangos rado ir

atsiuntė komisijai perspėjimą: "Nenaudoti greitkeliose".

Trečioji vieta atiteko taip pat Teksaso gyventojui.

Vyriškis konkursui pateikė perspėjimą nuo vonios šildytuvo.

Užrašas skelbė: "Šio gaminio nenaudoti voniose".

*****

Jeį pradate tiesiog drebėti iš įniršio, kai patenkate į spūstį kelyje, arba verdate iš pykčio, kai laukiate, kol į jus elektroninio pašto dėžutę "sukris" visi nauji laiški, jūs tikriausiai sergate "skubėjimo liga".

Žurnalas "Health and Fitness" tvirtina, jog žmonės, kurie amžinai kur nors skuba, tampa XXI amžiaus "ligos" aukomis.

Jie nuolat jaučia spaudimą, kai bando viskam rasti laiko ir visur spėti.

Škotijoje esančio Glazgo universiteto psichologė Jacqueline Atkinson tvirtina, jog "liga" sukelia naujos technologijos, dėl kurių žmonės lengviau praranda savikontrolės pojūtį.

Psichologė teigė, jog visi "skubėjimo liga sergantys" asmenys mieliau pripažįsta, jog jie serga "skubėjimu", o ne paprasčiausiai kenčia nuo streso.

"Neįmanoma funkcionuoti kiekvieną dienos minutę, o mintis, kad mes galime dirbti, dirbti ir dar kartą dirbti, yra paprasčiausias mitas, - teigė Glazgo universiteto psichologė J. Atkinson. - Kartais reikėtų stabtelėti - ir savaitgalį kur nors išvažiuoti".

*****

Rusijos automobilių pramonės pasididžiavimas koncernas "AvtoVAZ" pradėjo gaminti šarvuotus "Lada" modelius, kuris turėtų sudominti savo saugumu susirūpinusius vairuotojus.

"Plieno plokštėmis sutvirtintas naujausias "Lada 2110" modelio kėbulas gali atlaikyti koncentruotą automatinio ginklo ugnį", - teigia šarvuotojo modelio kūrėjai, kurių nuomone, šis automobilis turėtų būti ypač populiarus tarp patriotiškai nusiteikusių naujųjų rusų.

VAZ inžinierių teigimu, kad šarvuotasis modelis būtų paslankesnis, teko gerokai paplušėti tobulinant standartinį pusantro litro talpos "Lada 2110" variklį.

Po 1998 metų finansų krizės nuvertėjęs rubliui, rusiški automobiliai tapo neįprastai pigūs ir nepamainomi įvairaus plauko šalies "verslininkams" bei nusikalstamo pasaulio atstovams, kurie anksčiau "tenkindavosi" importiniais automobiliais.

Beje, šarvuotas "Lada 2110" modelis kainuoja tik 120 tūkstančių rublių (beveik 17 tūkst. litų).

*****

Atidaryta "kibernetinė klausykla", kuri leidžia nusidėjėliams palengvinti sąžinę, užrašant savo nuodėmes "į tam skirtą vietą".

Šitaip internetas naudojamas susitaikyti su Dievu.

"Tai - tik tarp jų ir Dievo. Jūsų konfidencialumo absoliučiai laikomasi", - sakoma įvade interneto tinklalapiui, kurį sukūrė Londono radijo stotis "Premier Christian".

"Nuodėmklausio" tinklalapyje (www.theconfessor.co.uk) žydras dangaus, debesų, saulėgrąžų žiedų bei lapų fone galima skaityti ištraukas iš Biblijos, eilėraščius ir maldas.

Tinklalapis nesiuo kontakto su kunigais, garantuoja, kad ir ką "kibernusidėjėliai" parašytų, išpažinėčiai pasibaigus, viskas bus ištrinta. Be to, tinklalapis nereikalauja atgailauti.

Romos katalikų bažnyčia ši sumanymą pasmerkė. "Katalikai to nesuprastų kaip išpažinties. Išpažinties negalima atlikti telefonu, elektroniniu paštu ar per įgaliotinį", - pareiškė Bažnyčios atstovas laikraščiu "The Daily Telegraph".

*****

Buhalteris iš Velso nusprendė per laikraštį atsiprašyti visų, kuriuos jį galėjo įžeisti per Naujųjų Metų susitikimą. Tos nakties jis pats nedaug teprisimena.

Howard Potter viešas atsiprašymas pasirodė laikraštyje "Western Mail".

Velsietis ypač atsiprašė vieno Kardifo viešbučio bei žuvies restorano darbuotojų ir dviejų policijos pareigūnų.

"Kuo nuoširdžiausiai ir pagarbiausiai atsiprašau visų žmonių, kuriuos per tą ilgą naktį aprėčiau, iškoneveikčiau, pastačiau ir nepatogiai įtyčiaus arba kuriems paprasčiausiai įkyrėjau", - sakoma skelbime.

51 metų H.Potter "The Times" laikraščiu sakė, kad jo žmona jau atleido jam už daugiau nei dešimt valandų trukusias išgertuves, prasidėjusias viešbutyje Velso sostinėje.

Velsietis labai greitai išblavė, kai gavo kredito kortelės sąskaitą.

"Negalėjau patikėti savo akimis. Už tuos pinigus, kuriuos išleidau, galėjau nusipirkti mašiną", - sakė H.Potter.

*****

Remiantis britų atlikta studija, pirmadieniais nuo širdies infarkto miršta iki 20 proc. daugiau žmonių nei kitomis dienomis.

Ekspertai spėja, kad didesnį mirštamumo procentą pirmadieniais gali lemti stresas darbo savaitės pradžioje ir besaikio gėrimo savaitgaliais padariniai.

Infarktas pirmadieniais pirmiausia ištinka jaunesnius nei 50 metų žmones, kurie prie tai nebuvo gydomi nuo širdies veiklos sutrikimų.

*****

Šiuolaikinės technologijos Rytų Turkijoje dviem broliams, sniegu klampojusiems į kaimą, padėjo išsigelbėti nuo juos užpuolusių vilkų. Tai įvyko toliausiai į rytus nutolusioje Turkijos Agro provincijoje.

Per pastarąsias savaites šalį užvertė sniegas, ir brolių automobilis įstrigo pusnyje.

Karalių palikuoniai ...

(Atkelta iš 3-čio psl.)

mano, kad pažeistos jų asmens teisės, ir reikalauja, kad ant "Żywiec" butelių etikečių greta karūnos būtų spausdinama ir 1856 metų data.

"L.r."

Vyrai paliko automobilį irėjo į artimiausią kaimą, tačiau juos pradėjo supti vilkai.

Broliai išsiropštė į telegrafo stulpą ir ten tūnojo, o aštuoni išbadėję žvėrys staugė apačioje.

Vienas brolių sugebėjo mobilijuoti telefonu prisišaukti pagalbos.

Atskubėjusiems policijos pareigūnams pašaudžius į orą, išgąsdinti vilkai išsilakstė.

*****

Vienas miestelis, įsikūręs Jungtinių Amerikos Valstijų Oregono valstijoje, tapo pirmąja pasaulyje vietoje, kuri pakeitė savo pavadinimą į interneto svetainės adresą. Tiesa, naujasis pavadinimas gyvuos tik 12 mėnesių.

Hafvėjus taryba pritarė siūlymui pakeisti gyvenvietės vardą pavadinimu "Half.com". Už šį sprendimą Hafvėjus, kuriame gyvena 360 žmonių, gaus 75 tūkst. dolerių, be to, miestelio mokykla gaus 22 naujus kompiuterius. Pakeisti pavadinimą pasiūlė interneto svetainės "www.half.com" steigėjai.

"Half.com" bendrovė įsikūrusi Pensilvanijos valstijos Filadelfijos mieste. Įmonė miestelio gyventojams pažadėjo nemokamą interneto paslaugą.

Hafvėjus tapo pirmąja gyvenvietė, kuri pasirinko virtualios vietovės vardą.

"Oficialiuose žemėlapiuose ir ant kelio ženklų gyvenvietės pavadinimas pakeistas nebus", - pareiškė tarybos narys Marvin Burgess. Tačiau prieš įvaziavimo į gyvenvietę bus pastatyti nauji ženklai, kuriuose bus užrašyta "Sveiki atvykę į Half.com".

*****

Holivudo raumenų kalnas Arnold Schwarzenegger dabar dažniau politikuos nei mylės.

Anksčiau, būdamas jaunesnis, savo dėmesį jis kreipė tik į moteris.

Terminatorius nė nemirktelėjęs prisipažįsta naudojėsis visomis gudrybėmis ir viliodavęs moteris į lovą, bet iškart priduria, kad dabar jo prioritetai pasikeitė.

"Domėjauisi moterimis tik dėl sekso. Kaip ir daugelis mano amžiaus vyrų, kalbėjau moterims visokias nesąmones. Sakiau, kad man patinka jų akys - vien dėl to, kad ištempčiau jas į lovą. Visa tai buvo melas", - sakė aktorius.

"Išgyvenau šiuos etapus ir nesigailiu. Man patiko seksas su tomis moterimis, laukinis ir nežabotas seksas", - prisipažino jis.

"Tačiau dabar domiuosi politika. Esu gimęs lyderiu, ir man patinka, kad milijonai žmonių žvelgia į mane", - pridūrė A. Schwarzenegger.

Iš Vatikano

Kas gieda Dievui, Dievui gyvena. Kas gieda, dvigubai meldžiasi, - primindamas šiuos šv. Augustino posakius, Popiežius Jonas Paulius II sveikino vaikų giesmininkų federacijos narius. Šv. Tėvas taip pat pažymėjo, kad Bažnyčia nuo seno rūpinasi puoselėti liturginę religinę muziką. Jau šeštojo amžiaus pabaigoje Popiežius Grigalius Didysis sunormino bažnytinę muziką - buvo sudarytas grigališkas muzikos kanonas, kuris naudojamas iki šios dienos.

oooOooo

IŠ MŪSŲ PARAPIJŲ

Melbournas

Sekantį sekmadienį vasario mėn. 20 dieną atskirų lietuviškų pamaldų nebus. Šv. Marijos Jūrų Žvaigždės bažnyčia švenčia 100 metų Jubiliejų, ir mes visi esame pakviesti šioje šventėje dalyvauti. Iškilmingos šv. Mišios, vadovaujant Melbourno vyskupui, bus 9 val. 30 min. Visi parapijiečiai prašomi skaitlingai dalyvauti.

Mūsų Vasario 16-tosios iškilmingos šv. Mišios bus vasario 27 d., sekmadienį, 11 val. ryto.

PRANEŠIMAS

Melbourno Lietuvių Katalikių Moterų Draugijos Valdyba praneša, kad siuntiniai laimingai pasiekė Lietuvą ir jau yra išvežiojami.

M.L.K. D-jos Valdyba

PRANEŠIMAS ŠAULIAMS

Melbourno Šaulių Kuopos Valdyba praneša visiems šauliams bei šaulėms, kad vasario mėnesio 27 d., sekmadienį, švęsime Lietuvos Nepriklausomybės šventę. Visi šauliai maloniai kviečiami dalyvauti bažnyčioje šv. Mišiose pilnai uniformuoti su kepurėmis ir savo vėliavomis; bus fotografuojama nes nuotraukos yra pageidaujamos Lietuvos Šaulių Sąjungos Centro Valdybos šaulių laikraštuko "Trimitas" redakcijos.

Melb. Šaulių Kuopos Valdyba

Gyvojo Rožančiaus nariai ši mėnesį meldžiasi: Kad Nepriklausomos Lietuvos vadai išmintingai vestų Lietuvą į naują atgimimą.

Kunigui ir parapijai aukojo: po 100 dol. A.Tomkevičius. Vaičiulis; po 50 dol. P.Česonis. P.Šaulys; 30 dol. L.Braniškienė, 25 dol. M.Miliauskienė, 15 dol. Gylienė.

Dauguma jų prisituntė ir "Tėviškės Aidu" prenumeratas. Visiems aukotojams širdingai dėkojame.

Parapijos Taryba

Pranešimas Melbourno Apylinkės Bendruomenei

"Pasaulio Lietuvis" prenumeratos bus renkamos iki 2000 vasario mėnesio pabaigos. Susimokėti galima pas Zigmą Augaitį sekmadieniais Lietuvių Namuose arba laišku į 54 Queens Parade, Burwood 3125, telefonu 9889-4721.

ALB Melbourno Apylinkės Valdyba

Santuokos

Sausio 21 d. rytą įvyko tradicinis naujmetinis Popiežiaus susitikimas su Romos Rotos tribunolo nariais. Romos Rota yra vienas iš dviejų bažnytinių aukščiausių teismų. Šis tribunolas, kaip antroji arba trečioji instancija, svarsto iš viso pasaulio bažnytinių teismų gaunamas apeliacijas dėl santuokos negaliojimo. Romos Rota taip pat yra pirmos instancijos teismas, svarstantis vyskupijose veikiantiems bažnytiniais tribunolams nepavaldžių subjektų, tai yra vyskupų ir vienuolių bylas. Antrasis aukščiausiasis bažnytinis teismas, vadinamoji Apaštalinė signatūra atlieka paskutinės instancijos, tai yra kasacinio tribunolo funkcijas.

Kadangi Romos Rotos svarstomų bylų dauguma yra ieškiniai dėl santuokos negaliojimo, dėl to ir Popiežiaus kalboje, pasakytoje šio tribunolo teisėjams ir auditoriams, daugiausiai dėmesio buvo skirta santuokai.

Bažnyčia, būdama ištikima

Kristui, privalo įsitikinusi skelbti gerąją naujieną apie nesibaigiančią sutuoktinių meilę, kurios pamatas ir jėga yra Jėzus. Tai ypač reikia skelbti šiais laikais, kai daugelis mano, jog yra sunku ar net neįmanoma visą gyvenimą gyventi su vienu žmogumi. Šią meilės gerąją naujieną reikia skelbti ypač tiems, kuriuos parbloškė dabartinė kultūra, atmetanti santuokinę ištikimybę ir atvirai besityčiojanti iš įsipareigojimo amžinai ištikimybės.

Šiandien per daug lengvabūdiškai žiūrima į santuoką. Sekuliarizuotoje nuodėmės sampratoje ir Dievo baimę praradusioje visuomenėje, daugelis žmonių mato tik gražias santuokos apeigas, o visiškai nesupranta sakramentinio įsipareigojimo rimtumo. Dėl to, kovodama su šiaandien pasaulį užvaldžiusia skrybų kultūra, Bažnyčia privalo labai dėmesingai parengti jaunimą santuokos sakramentui.

Kalbėdamas apie bažnytinių tribunolų svarstomas santuokos

K A S P

Krašto Apsaugos Savanorių Pajėgos

Sausio mėn. 16 dieną Marijampolėje buvo švenčiama KASP diena. Ji prasidėjo "Tauro" ketvirtosios rinktinės savanorių iškilminga rikiuote J.Basanavičiaus aikštėje (žiūr. Foto) ir Žvalgų būrio parodomąja programa.

Po sveikinimų ir pakėlimų į aukštesnius laipsnius įvyko šventės koncertas "Tau Karį" miesto kultūros centre.

Koresp. ir foto - R.Eidukevičius.

VASARIO 16-TOSIOS NEPRIKLAUSOMYBĖS ŠVENTĖ MELBOURNE

Vyks 1.30 val. p.p. vasario 27 d. 2000 m.
Melbourno Lietuvių Namuose
44 Errol St., North Melbourne

Paskaitą skaitys ALJS Pirmininkė Vida Luimaitė ir buvusis Australijos Atstovas Pasaulio Lietuvių Jaunimo Kongrese Algis Šimkus.

Paskaitų tema - "Tautinis Gyvastingumas ir Jaunimo Kongresai".

Po paskaitų seks meninė dalis su Dainos Sambūriu, pianistu Petru Šurna ir kitais įdomiais pasirodymais.

Šventė prasidės šv. Mišiom 11 val. Šv. Marijos Jūrų Žvaigždės Bažnyčioje.

Prašome organizacijų dalyvauti su uniformom ir su vėliavom. Kviečiame visus gausiai dalyvauti!

Programą ruošia Australijos Lietuvių Jaunimo Sąjunga

Jokūbo Lorberio

Naujasis Apreiškimas

Į lietuvių kalbą išverstos knygtės: *Kryžius ir vainikas* - Gavėnios apmąstymai. *Pokalbis su Švenčiausiuoju* - maldos ir apmąstymai. *Jėzaus Žodžiai* - meditacijoms. Kiekviena knygtė - \$10 plus \$2-50 persiuntimui. Visos trys - \$35, pašto išlaidos padengtos. Gaunamos pas: Liucija Daugalienė, P.O. Box 380, Daw Park, SA 5041.

negaliojimo bylas, Šv. Tėvas pabrėžė, kad nieks Bažnyčioje neturi galios išardyti santuoką. Jei santuoka yra "ratum", tai yra teisėtai sudaryta, ir "consumatum", tai yra sutuoktiniai yra gyvenę kartu, nieks Bažnyčioje, netgi pats Popiežius, negali jos išardyti. Popiežiaus, tai yra Kristaus vietininko žemėje, autoritetas neturi jokios galios dieviškajai natūraliajai ir pozityviajai teisei. Šios doktrinos, nors ir formaliai nepaskelbtos, Bažnyčia laikosi jau du tūkstančius metų ir nieks neturi galios ją keisti.

Romos Rotos tribunolą dvylikame amžiuje įkūrė Popiežius

Inocentas III. Iš pradžių jis buvo Popiežiaus valstybės apeliacinis teismas. Šiais laikais, kaip minėta, jis svarsto iš visame pasaulyje vykiančių bažnytinių teismų gaunamas apeliacijas, kurių dauguma liečia santuokos reikalus. Praėjusiais 1999 metais Romos Rota paskelbė 205 nuosprendžius, kurių 150 lietė būtent santuoką: 76 nuosprendžius buvo patvirtintas santuokos galiojimas, o 74 nuosprendžiais buvo pripažintas santuokos negaliojimas. Šiuo metu Romos Rota turi dar 963 neišspręstas bylas.

LRTV

LIETUVIŠKAI KALBANTIS ADVOKATAS

Patariu visais juridiniais klausimais, ypatingai

- * Testamentų
- * Palikimų
- * Nekilnojamo turto pirkimu ir pardavimu
- * Pinigų investavimu
- * Šeimoms teisės
- * Civilinės ir kriminalinės bylos

Kreipkitės į Andrių Žilinską

Lukaitis Partners
Advokatai ir Notaras

123 Church Street, HAWTHORN, VIC 3802
Tel: (03) 9819 5515 Fax: (03) 9819 6078

TESTINUMAS LIETUVIŲ KULTŪRINĖS VEIKLOS AUSTRALIJOJE MŪSŲ VISŲ REIKALAS.

Remkime Australijos Lietuvių Fondą. Aukos atleidžiamos nuo pajamų mokesčio "TAX DEDUCTIBLE". Naudokite pavadinimą anglų kalboje:

AUSTRALIAN LITHUANIAN FOUNDATION INC.,
44-50 Errol Street, North Melbourne, Vic. 3051.

Korespondencija: P.O. Box 11, North Melbourne, Vic. 3151.

Turint klausimų skambinti A.Šimkui, telef. (03) 9578-4319.

Iš aštunto aukšto iškritęs vaikas liko gyvas

Jadvyga PEKARSKAITĖ

Iš aštunto aukšto Kaune iškritęs penkiametis berniukas liko gyvas.

Apie nelaimę prie Rasytės 36-ojo namo greitosios pagalbos medikams pranešė kaimynai.

I įvykių vietą atvykę medikai kovo mėnesį šeštąjį gimtadienį švęsiantį Redą P. rado dar gyvą ir skubiai nugabeno į Kauno medicinos universiteto klinikų vaikų reanimacijos skyrių.

Berniukui lūžo žastikaulis ir šlaunikaulis, sutrenkta galva, tačiau vežamas į ligoninę jis nebuvo

praradęs sąmonės.

Apžiūrėję Redą gydytojai nerado nei stuburo, nei kaukolės lūžių, todėl tikimasi, kad gydymas nebūs sudėtingas.

Policija tyrė nelaimės aplinkybes.

Pirminiais duomenimis, berniukas, močiutei išėjus į parduotuvę, trumpam liko vienas. Jis per balkoną iškrito tuo metu, kai grįžusi sesuo rakinio buto duris.

Berniuko šeima yra patyrusi ne vieną likimo smūgį. Prieš keletą metų autoavarijoje žuvo vaiko tėvas, o dėdė buvo labai sunkiai sužalotas.

Iškritęs iš trečio aukšto bei galva pataikęs į kelmą mirė ir berniuko senelis. "L.r."

TEORIJA APIE

SMEGENIS YRA

NETEISINGA

JAV mokslininkai paskelbė paneigią vieną seniausių įsitikinimų apie smegenis, esą čia ląstelės neregeneruoja. Dabar Prinsono universitete jau įrodyta, kad neuronai atsinaujina suaugusių beždžionių galvos smegenų žievėje, kontroliuojančioje svarbiausias gyvybines funkcijas.

Anot mokslininkų, jų atradimas suteikia didžiulių galimybių gydyti smegenų ligas, kurias sukelia insultas arba galvos traumas.

"Tai visiškai nauji rezultatai, - sakė Ilinojaus universiteto neurologinių tyrimų programos vadovas William Greenough. - Šie duomenys šaukte šaukia, kad reikia iš naujo nagriėti žmogaus smegenų vystymosi procesus. Jei tai pasitvirtins visiems primatams, taip pat ir žmonėms, vadinasi, reikės perrašyti knygas apie smegenų vystymąsi".

Medikai per amžius buvo mokomi, kad, smegenims subrendus, jų ląstelės nebeatsigamina. Jei neuronai miršta, jų vietoje naujų niekada neatsiras - taip manyta lig šiol.

Tiesa, mokslininkai jau kiek anksčiau sugebėjo padauginti pagrindines neuronų ląsteles, iš kurių vėliau išauga visos kitos smegenų ląstelės ir kurias jie net persodindavo gyvūnams, kurių organizme tos ląstelės gyvavo ir funkcionavo. Tačiau smegenų žievės ląstelių atsinaujinimo lig šiol nebuvo pastebėta.

Žurnale "Science" paskelbto atradimo "kaltininkai" - Elizabeth Gould ir Charles Gross iš Prinsono universiteto. Jie nustatė, kad laboratorinių beždžionių smegenų žievėje ląstelės regeneruoja.

Anot E.Gould, gali būti, kad ateityje pavyks jų atradimu pasinaudoti gydant Alzheimerio bei Parkinsono ligas, kurios susijusios su neuronų žuvimu.

"Mūsų tyrimai rodo, kad smegenyse esama natūralių mechanizmų, kuriuos kada nors galima bus "pasikinkyti" gydymui - pakeičiant pažeistas smegenis naujomis ląstelėmis", - aiškino E.Gould. Beje, ji sakė, kad dabar galima teigti, jog žmonės yra gerokai panašesni į gyvūnus, negu manyta ligo šiol.

Jau seniai žinota, jog neuronai atauga paukščių ir

Politikierių veikla

Vladas VIJEIKIS

Kai politikieriai prašo mūsų balsų, jie prižada aukso kalnus. Išrinkti užmiršta pažadus ir nieko neveikia. Rinkėjai nusiskundžia: štai patikėjome jo pažadais, o jis nieko neveikia. O gal geriau, kad politikierius nieko neveikia, nes jo veikla dažnai būna labai pragaištinga.

Neseniai labai iškilmingai buvo švenčiamos gėdingos Berlyno sienos nugriovimo sukaktuvės. O kodėl ta siena atsirado? Bukaprotis politikierius įsakė ją pastatyti. Tiesą pasakius, šis nebuvo rinktas ir jokių pažadų nedavė. Tad darė, kas į jo nesveiką makaulę atėjo. Siena buvo pastatyta dėl to, kad vakariečiai Berlyno gyventojai nesiveržtų į sovietinį rojų. Bet, žinoma, buvo atvirksčiai: rojaus gyventojus teko net šaudyti, kad sulaukėtų besiskverbiančius į Vakarus. Kiek ašarų ir kraujo buvo pralieta dėl bukapročio žiauraus politikieriaus.

Atėjo kitas politikierius ir norom nenorom buvo priverstas sieną nugriauti. Ne jis pats griovė. Tai savanoriškai atliko berlyniečiai. Bet politikierius gavo Nobelio taikos premiją, nors jis siuntė tankus į Vilnių. Kai kuriems, o ir daugumai politikierių sekasi.

Neinant labai toli, labai būdinga politikierių veikla buvo **Marquette Park, Chicago**. Prieš keletą metų 69-oji gatvė, gerai žinoma lietuviams ir dabar vadinama **Lithuanian Plaza**. Kažkuriam politikieriui atėjo mintis sumoderninti. Taigi iš šaligatvių į gatvę buvo padaryti iškyšuliai, kurie labai trukdė judėjimui ir automobilių pastatymui. Dabar atėjo kitas politikierius ir liepė iškyšulius nugriauti. Taigi, dabar gatvė vėl tokia, kaip turi būti. Bet ar ilgam? Ateis kitas politikierius ir sugalvos dar ką nors keistesnio.

Pergalvojus gal ir gerai, kad politikieriai nieko neveikia. Bent nepadaro kvailysčių. Tegul jie sau ima didžiules algas, dar didesnius kyšius ir tegu palieka mus ramybėje.

x x x x x

Nepritekliai. Lietuvoje

gaužikų smegenyse. Mokslininkai manė, jog taip yra todėl, kad šie padarai yra primityvūs: anot jų, "protingos" žmogaus smegenys negali taip greitai keistis.

"Užtai dabar galima pasakyti, kad primatų smegenys yra gana panšios į giesmininkų", - sakė rockefellerio universiteto Niujorke mokslininkas Fernando Nottebohm.

"L.r."

Nusikaltusi čiuožėja kelionę baigė griovyje

Buvusi JAV dailiojo čiuožimo žvaigždė Tonya Harding nesuvaldė savo džiugo ir baigė kelionę šalikėlis griovyje. Per incidentą nenukentėjo nei vairuotoja, nei jos bendrakeleivis.

Klarko apskritys (Vašingtonas, JAV) kaimo vietovėje T.Harding vairuojamas automobilis užvažiavo ant apledėjusios magistralės dalies, po to slydo į šoną apie 10 metrų ir įlėkė į griovį.

Kartu su policijos pareigūnais į eismo įvykių vietą atskubėjusiam Vankuverio laikraščio "The Columbian" (Vašingtono valstija) fotoreporterui T.Harding grasiu teismu, jei jos nuotrauka pasirodys spaudoje. Čiuožėją lydėjęs draugas net kėsinosi sudaužyti reporterio kamerą. Nepaisant grasinimų, kitą dieną šio įvykių nuotrauka pasirodė "The Columbian".

Žinių agentūros pažymėjo, kad ši eismo nelaimė atsitiko praėjus lygiai šešeriems metams po to, kai

Detroito buvo užpulta ir metaliniu strypu sumušta Nancy Kerrigan - pagrindinė T.Harding varžovė JAV pirmenybėse.

N.Kerrigan buvo sumušta po treniruotės, kai rengėsi JAV čempionatui.

Vėliau teismas pripažino, kad su 1994 metų sausio 6 dienos užpuolimu yra susijusi T.Harding, jog buvęs vyras Jeff Stone ir dar keli sportininkės draugai.

Pašalinusi pagrindinę varžovę T.Harding laimėjo 1994 metų JAV čempionatą.

Atskleidus nusikaltimą, čiuožėjos bendrininkai pateko už grotų, o pati T.Harding visam laikui neteko teisės dalyvauti mėgėjų varžybose.

Šiuo metu T.Harding uždirba pragyvenimui tik dalyvaudama įvairiuose profesionalų turnyruose. Tačiau durs į olimpinės žaidynės jau užsitrenkę visam laikui. "L.r."

Nežemiška gyvybė

Vargu ar už Žemės ribų būtų tokia gyvybė, kurią daugelis įsivaizduojame, bet, mokslininko Christopher Chybos nuomone, Jupiterio palydove ji galėtų egzistuoti. Tiesa, tai galėtų būti tik mikroorganizmai.

Ch.Chyba tvirtina, kad jo turimi faktai rodo, jog Jupiterio palydove Europoje, po jo paviršiumi, slūgo visas okeanas vandens.

Jis teigia, kad Jupiterio magnetinio lauko įelektrintos dalelės, patekusios į Europos paviršinį ledą gali sukaupti cheminę energiją.

"Jei šis ledas didesniame gylėje viršt vandeniui, tokio proceso metu išskiriamos energijos pakaktų mikrobų gyvybei palaikyti", - aiškina Ch.Chyba.

Tai tik hipotezė, todėl, norint tikrai sužinoti, ar Jupiterio Europoje esama gyvybės, reikalingi tiesioginiai tyrimai. Tai būtų galima padaryti nusiuntus kosminę stotį, kuri švelniai būtų nuliecia ant Europos paviršiaus ir galėtų perfiltruoti šio dangaus kūno ledo ištirpdytą vandenį.

Mokslininkai ir fantastai jau senokai žvalgosi į Europą, panašiai kaip į Marsą arba Saturno palydovą Titaną.

Juose vis dar neprarandama vilties rasti bent primityviausią gyvybę. "L.r."

Žiurkė sukėlė sąmyšį

Sausio 25 d. vakare per debatus Didžiosios Britanijos Bendruomenių rūmuose įsivyravo neįprasta tyla, nes iš kažkur atsiradusi žiurkė atėmė parlamentarams žadą.

Netikėtu graužiko pasirodymu pasinaudojo opozicijoje esantys konservatoriai. Jie pareiškė, jog parlamente jau seniai kažkas dvokė. (Anglų kalboje "užuosti žiurkę" ("to smell a rat") reiškia "jausti kažką negerą".) "Ar kartais tai ne užuomina vyriausybei, kad nereikėjo į rūmus įsileisti parazitų?" - ironizuodamas klausė konservatorių deputatas Nicholas Winteron.

Leiboristų parlamentarai skubiai ėmėsi priemonių ir keturpėsti ėmė vaikytis žiurkę, bet graužikas sėkmingai paspruko. Įsivardavęs parlamentarus sudrausmino parlamento pirmininko pavaduotojas Michael Lord, paraginęs sugrįžti prie debato.

Tiesą sakant, vėliau paaiškėjo, kad žiurkė buvo visai ne rudoji žiurkė, kuri yra nemažai šalia Temzės esančiame Vestminsteryje, o paprasčiausia pelė. "L.r."

"Dirva"